

TIBBİ DEONTOLOJİ NİZAMNAMESİ

Kabul Tarihi : 13.1.1960
Karar Sayısı : 4/12678
Yayın Tarihi : 19.2.1960

Madde - 1. Tabip ve diş tabiplerinin, deontoloji bakımından riayetle mükellef oldukları kaide ve esaslar bu Nizamnamede gösterilmiştir.
6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu`nun 7`nci maddesi mucibince tabip odalarına kayıtlı bulunan tabip ve diş tabipleri, bu Nizamname hükümlerine tâbidirler.

BİRİNCİ KISIM Umumi Kaide ve Esaslar

Madde - 2. Tabip ve diş tabibinin başta gelen vazifesi, insan sağlığına, hayatına ve şahsiyetine ihtimam ve hürmet göstermektir.

Tabip ve diş tabibi; hastanın cinsiyeti, ırkı, milliyeti, dini ve mezhebi, ahlaki, düşünceleri, karakter ve şahsiyeti, içtimai seviyesi, mevkii ne olursa olsun, muayene ve tedavi hususunda azami dikkat ve ihtimamı göstermekle mükelleftir.

Madde - 3. Tabip, vazifesi ve ihtisası ne olursa olsun, gerekli bakımın sağlanmadığı acil vakalarda mücbir sebep olmadıkça ilk yardımda bulunur. Diş tabibi de, kendi sahasında, aynı mükellefiyete tâbidir.

Madde - 4. Tabip ve diş tabibi, meslek ve sanatının icrası vesilesiyle muttallı olduğu sırları, kanuni mecburiyet olmadıkça ifşa edemez. (1) Tıbbi toplantılarda takdim edilen veya yayınlarda bahis konusu olan vakalarda, hastanın hüviyeti açıklanamaz.

Madde - 5. Sağlık müesseselerinde tatbik olunan usul ve kaideler mahfuz olmamak üzere, hasta; tabibini ve diş tabibini serbestçe seçer.

Madde - 6. Tabip ve diş tabibi, sanat ve mesleğini icra ederken, hiçbir tesir ve nüfuza kapılmaksızın, vicdani ve mesleki kanaatına göre hareket eder. Tabip ve diş tabibi, tatbik edeceği tedaviyi tâyinde serbesttir.

Madde - 7. Tabip ve diş tabibi sanat ve mesleğinin icrası dışında dahi olsa meslek ve ahlak ve âdabı ile telif edilemeyen hareketlerden kaçınır.

Madde - 8. Tabiplik ve diş tabipliği mesleklerine ve tedavi müesseselerine, ticari bir veche verilemez. Tabip ve diş tabibi, yapacağı yayınlardan tababet mesleğinin şerefini üstün tutmaya mecbur olup, her ne suretle olursa olsun, yazılarında kendi reklamını yapamaz. Tabip ve diş tabibi, gazetelerde ve diğer neşir vasıtalarında, reklam mahiyetinde teşekkür ilanları yazdıramaz.

Madde - 9. Tabip ve diş tabibi, gazete ve sair neşir vasıtaları ile yapacağı ilanlardan ve reçete kâğıtlarında, ancak ad ve soyadı. ile adresini, Tababet İhtisas Nizamnamesine göre kabul edilmiş olan ihtisas şubeleri, akademik ünvanını ve muayene gün ve saatlerini yazabilir.
Muayenehane kapılarına veya binaların dışına asılacak tabelaların ebadı ve adedi, mahalli tabip odaları tarafından tespit edilebilir. Tabipler ve diş tabipleri, tabip odalarının bu husustaki kararlarına riayet etmekle mükelleftirler. Tabelalarda en çok iki renk kullanılabilir. Işıık verici vasıtalarla tabelaları süslemek yasaktır.

* Ceza hükmü için 44`üncü maddeye bakınız
I- Sahife 26`daki T.C.K.`nun 198`inci maddesine bakınız.

Madde - 10. Araştırma yapmakta olan tabip ve dış tabibi, bulduğu teşhis ve tedavi usulünü yeter derecede tecrübe ederek faydalı olduğuna veya zararlı neticeler tevhit etmeyeceğine kanaat getirmedikçe, tatbik veya tavsiye edemez. Ancak, yeter derecede tecrübe edilmemiş olan yeni bir keşfin tatbikatı sırasında alınacak tedbirler hakkında ilgililerin dikkatini celbetmek ve henüz tecrübe safhasında olduğunu ilave etmek şart ile bu keşfi tavsiye edebilir.
Bir keşif hakkında yanlış kanaat uyandıracak ifadeler kullanılması yasaktır.

Madde - 11. Tecrübe maksadı ile insanlar üzerinde hiçbir cerrahi müdahale yapılamayacağı gibi aynı maksatla, kimyevi , fiziki veya biyolojik herhangi bir tedavide tatbik edilemez.

Klasik metodların bir hastaya fayda vermeyeceği klinik veya laboratuvar muayeneleri neticesinde sabit olduğu takdirde, daha önce mutad tecrübe hayvanları üzerinde kâfi derecede denenmek suretiyle faydalı tesirleri anlaşmış olan bir tedavi usulünün tatbiki caizdir. Şu kadar ki, bu tedavinin tatbik edilebilmesi için, hastaya faydalı olacağı ve muafakiyet elde edilmemesi halinde ise mutad tedavi usullerinden daha elverişsiz bir netice alınmayacağı muhtemel bulunması şarttır.
Evvence tecrübe edilmiş olmakla beraber, zarar vermesine ihtimal bulunmayan ve hastaya kurtarması kati görülen bir müdahale yapılabilir.

Madde - 12. Tabip ve dış tabiplerinin:

- A)** Hastalara, herhangi bir suretle olursa olsun, haksız bir menfaat temini istihdaf eden fiil ve hareketlerde bulunmaları;
- B)** Birbirlerine, muayene ve tedavi için hasta göndermeleri mukabilinde ücret alıp vermeleri;
- C)** Kendilerine hasta temini maksadıyla, eczacı, yardımcı tabibi personel ve diğer herhangi bir şahsa tavassut ücreti ödemeleri;
- D)** Şahsi bir menfaat düşüncesi veya gayrimeşru bir gaye ile ilaç, tıbbi alet veya vasıtalar tavsiye etmeleri yahut sağlık müesseselerine hasta sevk etmeleri veya yatırmaları;
- E)** Muayene ve tedavi ücretinin tesbiti ve bunun ödenmesi hususunda, üçüncü şahısların tavassutunu kabul etmeleri caiz değildir.

İKİNCİ KISIM

Meslektaşların hastaları ile münasebetleri

Madde - 13. Tabip ve dış tabibi, ilrri icaplara uygun olarak teşhis koyar ve gereken tedaviyi tatbik eder. Bu faaliyetlerinin mutlak surette şifa ile neticelenmemesinden dolayı, deontoloji bakımından muaheze edilemez.

Tababet, prensip ve kaidelerine aykırı veya aldatıcı mahiyette teşhis ve tedavi yasakür. Tabip ve dış tabibi, teşhis, tedavi veya korunmak gayesi olmaksızın hastanın arzusuna uyararak veya diğer sebeplerle, akıl veya bedeni mukavemetini azaltacak herhangi bir şey yapamaz.

Madde - 14. Tabip ve dış tabibi, hastaların vaziyetinin icapettirdiği sıhhi ihtimamı gösterir. Hastanın hayatını kurtarmak ve sıhhatini korumak mümkün olmadığı takdirde dahi, ıstırabını azaltmaya veya dindirmeye çalışmakla mükelleftir.

Tabip ve dış tabibi, hastasına ümit vererek teselli eder. Hastanın maneviyatı üzerinde fena tesir yapmak suretiyle hastalığın artması ihtimali bulunmadığı takdirde, teşhise göre alınması gerek tedbirlerin hastaya açıkça söylenmesi lazımdır. Ancak, hastalığın vahim görülen akıbet ve seyrinin saklanmaması uygundur.

Meş`un bir prenestik hastanın kendisine çok büyük bir ihtiyatla ihsas edebilir.

Hasta tarafından; böyle bir prenestiğin ailesine açıklanmaması istenilmemiş veya açıklanacağı şahıs tayin olunmamış ise durum ailesine bildirilir.

Madde - 15. Hastaya bakmak üzere bir aile nezdinde herhangi bir müesseseye çağrılan tabip, korunmayı da sağlamaya çalışır. Tabip, hastalara ve onlarla birlikte yaşayanlara, kendilerine ve muhitlerine karşı mesuliyetlerini bildirir. Tabip icabında, tedaviye devamı reddetmek pahasına da olsa, hijyen ve korunma kaidelerine riayeti temin için gayret sarfeder.

Madde - 16. Tabip ve dış tabibi, bir kimsenin sıhhi durumu hakkında, ilmi metodları tatbik suretiyle bizzat yaptığı muayene neticesinde vicdani ve fenni kanaata ve şahsi müşahadesine göre rapor verir. Hususi bir maksatla veya hatır için rapor veya herhangi bir vesika verilemez.

Madde - 17. Tabip ve dış tabibi, hastanın hususi ve ailevi işlerine karışamaz. ancak, hayati ehemmiyeti haiz bulunan veya sağlık bakımından zaruri görülen hallerde, mümkün olan kolaylığı ve manevi yardımı sağlar.

Madde - 18. Tabip ve dış tabibi, acil yardım, resmi veya insani vazifenin ifası halleri hariç olmak üzere, mesleki veya şahsi sebeplerle hastaya bakımayı reddedebilir.

Madde - 19. Tabip ve dış tabibi, mesleki veya şahsi sebeplerle tedaviyi bitirmeden hastasını bırakabilir. Ancak, bu gibi hallerde, diğer bir meslektaşın tedavi veya müdahalesine imkân verecek zamanı evvelden hesaplayarak hastayı vaktinde haberdar etmesi şarttır. Hastanın bırakılması halinde, hayatının tehlikeye düşmesi veya sıhhatinin zarara uğraması mukitemel ise diğer bir meslektaş temin edilmedikçe hastayı terkedemez. Hastayı bu suretle terkeden tabip veya dış tabibi, lüzum gördüğü veya hasta tarafından talep edildiği takdirde, tedavi zamanına ait müşahade notlarını verir.

Madde - 20. Tabip ve dış tabibi, faydasızlığını bildiği bir ilacı hastaya veremez. ancak, esaslı bir tedavi yapılması mümkün olmayan hallerde, teselli bakımından bazı ilaçlar tavsiye edilebilir. Mali vaziyetleri müsait olmayan hastalar, mutlak zaruret olmadıkça pahallı teselli ilaçları verilmesi caiz değildir.

Tabip ve dış tabibi, hastaya lüzumsuz ve fuzuli masraflar yaptırmayacağı gibi faydası olmayacağını ve hastanın mali kudretinin kâfi gelmeyeceğini bildiği bir tedaviyi tasviye edemez.

Madde - 21. Başkalarının yardımı ile yapılacak cerrahi âmeliyatlar ile diğer tedavilerde, operatör, müdavi tabip ve dış tabibi, beraber çalışacağı elemanları seçmekte serbesttir.

Götürü ücret şartı müstesna olmak üzere, yardımcı tıbbi personelin ücretleri hasta tarafından ödenir. Hasta tarafından çağrılmamış olan müdavi tabip veya dış tabibi, ameliyatta hazır bulunmaktan dolayı ayrıca ücret isteyemez.

Umumi, mülhak ve hususi bütçeli daireler ile belediyelere, iktisadi devlet teşekküllerine veya bunlara bağlı müesseselere ait sağlık tesislerinde olan usul ve esaslar mahfuzdur.

Madde - 22. Ananın hayatını kurtarmak için yegâne çare teşkil ettiği takdirde, avertman yapılması caizdir. Ciddi bir tehlikede bulunan ananın hayatı cerrahi müdahaleyi veya gebeliğe son verebilecek bir tedaviyi zaruri kılıyorsa, hastalığın taallus ettiği takdirde iki tabibin objektif ve kat`i delillere dayanan raporları alınmadıkça bu müdahale veya tedavi yapılamaz. Bu raporların aslı müdahaleyi veya tedaviyi yapan tabip tarafından muhafaza olunur ve kendisi tarafından tasdikli ve hastanın ismini ihtiva etmeyen bir örneği, mensup olduğu tabip odasına taahhütlü olarak gönderilir. Raporun tasdik şerhinde, avortmanın yapıldığı tarih ve mahal gösterilir.

Ağır ve acil vakalarda, yukarıki fıkrta mucibince tabip raporu alınması mümkün olmadığı takdirde, tabip re`sen hareket eder ve keyfiyeti derhal taahhütlü bir mektupla mensup olduğu tabip odasına bildirilir. Avermanlrda, hastanın ve varsa veli veya vasisinin yazılı olarak muvafakatının alınması şarttır.

Bu nizamnamenin yirmi birinci maddesinde yazılı sağlık tesislerinde yapılacak avortmanlarda bu tesislerde cari olan usul ve esaslar mahfuzdur.

Madde - 23. Gc doğumlarda tabip, anayı ve çocuğu kurtarmaya gayret eder. Bu gibi hallerde tabip, ailevi mülahazalara vesair tesirlere kapılmaksızın, ilmin ve fennin icaplarını yerine getirir.

Madde - 24. Hasta, konsültasyon yapılmasını arzu ederse, müdavi tabip veya diş tabibi bu talebi kabul eder. Mdavi tabip veya diş tabibi, konsültasyon yapılmasına lüzum grdğu takdirde, keyfiyeti hastaya bildirir. Bu teklifin kabul edilmemesi halinde, müdavi tabibi, hastasını bırakabilir.

Bu nizamnamenin yirmi birinci maddesinde yazılı sağlık tesislerinde, konsültasyonun hangi hallerde ve ne suretle yapılacağı, hastahaneler talimatnamelerinde gösterilir.

Madde - 25. Konsltasyonlarda münakaşa ve mşavereler hasta ile etrafındakilerin duyup anlayamayacakları şekilde yapılır.

Münakaşa ve müşavere esnasında, meslek vekarının muhafaza edilmesine dikkat olunur.

Konsültasyonu iştirak eden tabip veya diş tabinin, bir meslektaşı himaye maksadı ile veya bir hissi sebeple, lüzumsuz medihlerden kağınarak kanaatını açıkça söylemesi lazımdır.

Madde - 26. Konsültasyonda varılan neticeler bir konsültasyon zaptı ile tespit ve zabıt müştereken imza olunur.

Konsültasyon neticesi ayrıca en yaşlı tabip veya diş tabibi tarafından hastaneye bildirilir. Netice bildirilirken, hastanın veya yakınlarının maneviyatını bozacak veya kendilerini tereddüt ve şüpheye düşürecek müphem ve imalı sözler sarfedilmesi caiz değildir.

Madde - 27. Konsültasyon tabip veya diş tabibi, yapılan tedaviyi uygun görmediği takdirde, kanaatını konsültasyon zaptına yazmakla iktifa eder. Yapılan tedaviye müdahalede bulunamaz.

Madde - 28. Konsültasyon tabip veya diş tabibi ile müdavi tabibin kanaatları arasında aykırılık hasıl olur ve hasta konslten tabip veya diş tabibinin kanaatını tercih eder ise müdavi tabip kendi görüşünde ısrar ettiği takdirde hastayı terkedebilir.

Madde - 29. Konsültan tabip veya diş tabibi, hastanın ısrarla talebi olmadıkça, hastayı tedavi edemez. Konsültan tabip veya diş tabibinin, konsültasyonu icap ettirmiş olan hastalığın devamı müddetince, müdavi tabibin muvafakatı olmadan hastanın yanına, aynı hastalık için mesleki bir maksatla sonradan girmesi caiz değildir.

Madde - 30. Yapılan konsültasyonda her tabip veya diş tabibi, ücretini ayrı ayrı alır. Ücretin, bir elden alınarak taksimi caiz değildir. Konsültasyon, müdavi tabibe, konsültan tabip veya diş tabibi gibi ücret almak hakkını verir.

Madde - 31. Asgari cret tarifesi tatbik olunan yerlerde, tabip veya diş tabibi, rekabet veya propaganda maksadı ile tarifede yazılı asgari miktardan aşağı ücret kabul edemez.

Madde - 32. Tabip ve diş tabibinin, kendi meslektaşları ile bunların bakmakla mükellef oldukları usul ve furiununu ve karşı veya kocalarının muayene ve tedavileri için ücret alınmaması uygundur. Bu hallerde, zaruri masraflarını isteyebilir.

Madde - 33. Her çeşit cerrahi müdahale, doğum, fizikoterapi, radyoterapi, diş tababeti tedavileri ve tabibin sıkı nezaretini gerektiren sürekli kürler içinde hastalardan maktu bir ücret istenebilir. Bu tür evinde veya bakım ve tedavi müessesesinde, tedavi için maktu bir ücret alınabilir.

Diğer hallerde maktu ücretle hasta tedavisi yapılamaz. Bu Nizamnamenin yirmi birinci maddesinde yazılı sağlık tesislerinde cari olan usul ve esaslar mahfuzdur.

Madde - 34. Götürü ücret alınması caiz olan hallerde tedavi, tamamlanmadan herhangi bir sebeple bırakılırsa, müdavi tabip o zamana kadar sarfettiği mesai ile masraflarına tekabül eden ücreti alar ve peşin ücret almış ise bakiyesini iade eder. Madde - 35. Acil vakalarda müdahale eden tabip veya diş tabibi bu müdahaleden dolayı ücretini sonradan isteyebilir.

Madde - 36. Bu nizamnamenin yirmi birinci maddesinde yazılı sağlık tesislerinde çalışan tabip ve diş tabibi, bu daire ve müesseselere ait sağlık kurallarına başvurmuş olan hastaları muayehene veya laboratuvarına celbederek ücretle tedavi edemez.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Meslektaşların birbiri ile paramedikal meslek mensupları ile münasebetleri

Madde - 37. Tabip ve diş tabipleri, kendi aralarında iyi meslektaşlık münasebetlerini idame ettirmeli ve manevi bakımdan birbirine yardım etmelidirler. Meslekle ilgili anlaşmazlıklarını, evvela kendi aralarında halletmeye çalışmalı ve bunda muvaffak olamadıkları takdirde mensup oldukları tabip odalarına haber vermelidirler.

Madde - 38. Tabip ve diş tabibi, meslektaşlarını zemmedemiyeceği gibi onları küçük düşürecek diğer tavır ve hareketlerde bulunamaz.

Tabip ve diş tabibi herhangi bir şahsın haysiyet kırıcı hücumlarına karşı meslektaşlarını korur.

Madde - 39. Tabip ve diş tabibi, meslektaşlarının hastalarını elde etmeye matuf hareket ve teşebbüslerde bulunamaz.

Madde - 40. Tabip ve diş tabibi, paramedikal, meslek mensupları ile mesleki münasebetlerinde, onların bağımsızlığını ihlal etmemeli, kendilerine nezaket göstermeli, onları, hastalarına karşı müşkül bir duruma koyabilecek hareketlerinden sakınmalıdır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

Madde - 41. Tabip odaları her yıl Ocak ayı başında, odalarda kayıtlı bulunan tabip ve diş tabiplerinin ad ve soyadları ile ihtisas ve adreslerini gösteren levhayı hazırlamakla mükelleftir.

Madde - 42. Muayenehane ve laboratuvar açan tabip ve diş tabibi, hasta kabulüne veya laboratuvarda faaliyete başladığı tarihten ve muayenehane veya laboratuvarı kapatması veya nakletmesi halinde de kapatma veya naklin vukuu bulduğu tarihten en çok bir hafta içinde, keyfiyeti, yazılı olarak mensup olduğu tabip odasına bildirir.

Madde - 43. Tabip ve diş tabibi, muayenehane veya laboratuvarın da, kendi namına diğer bir meslektaşı çalıştıramaz. ancak, muvakkat bir müddet için bizzat bulunmadığı takdirde, diğer bir meslektaşı yerine bırakabilir. Bu müddet bir aydan fazla devam ederse, mensup olduğu tabip odasını haberdar eder.

Madde - 44. Tabip ve diş tabipleri, bu Nizamname hükümlerine aykırı hareket ettikleri takdirde 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu`nun 30`uncu maddesine tevfikan mensup oldukları Tabip Odaları İdare Heyetleri tarafından Haysiyet Divanına sevk edilir.

Tabip ve diş tabiplerinin inzibati ceza ile tecziye edilmeleri hakkında ayrıca hukuki veya cezai takibat yapılmasına mani değildir.

Muvakkat madde. Bu nizamname hükümleri sanatlarını icra eden permili dişçiler hakkında da tatbik olunur.

Madde - 46. 6023 sayılı kanunun 59`uncu maddesinin (g) bendine müsteniden hazırlanmış ve şurayı Devletçe tetkik edilmiş olan bu Nizamname hükümleri: Resmi Gazete ile neşri tarihinden iki ay sonra yürürlüğe girer.

Madde - 47. Bu Nizamname hükümlerini icraya, Adliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekilleri memurdur.